

Vereniging "Oud - Scherpenzeel"

VAN DE BESTUURSTAFEL

De zomer is weer voorbij en we richten ons weer op het winterseizoen. Terugkijkend zijn er twee activiteiten geweest die de aandacht verdienen. Allereerst de excursie naar Steenwijk en Blokzijl op 2 juli jl. Een prachtige, zonnige dag met een heel interessant programma. Een bus vol leden heeft er van genoten. Een verslag van deze reis vindt u elders in dit blad.

Ten tweede de Monumentendag op 10 september. Dit was ook een succes. De vereniging was vertegenwoordigd door een stand onder de toren en Piet Valkenburg had een prachtige tentoonstelling georganiseerd over de watersnoodramp van 1855. Uit o.a. diverse archieven, het Kleine Veenlo in Veenendaal en uit Rhenen (zandzakken) had hij interessant materiaal bijeengebracht. Veel mensen hebben de tentoonstelling bezocht en de rondleidingen door de Grote Kerk gevolgd. Het thema was 'Religie' en bijna alle kerken van Scherpenzeel waren open. Fantastisch dat iedereen meewerkte om deze dag tot een succes te maken.

Inmiddels is het documentatiecentrum weer open en de bezoekersstroom komt al weer op gang. Kom ook eens langs!

Op dinsdag 11 oktober staat onze eerste ledenvergadering op het programma. Wij zijn blij met de komst van ons lid Nico de Haan, die ons van alles gaat vertellen over vogels, ook die uit de omgeving van Scherpenzeel. Zie ook de uitnodiging op pagina 4 in dit blad.

Houd dinsdagavond 14 februari 2006 vast vrij in uw agenda. Dan is onze jaarvergadering. Als de voorbereidingen lukken, wordt het een bijzondere avond.

Het bestuur

LEDENVERGADERING DINSDAG 11 OKTOBER

Op **dinsdag 11 oktober a.s.** organiseren wij voor al onze leden en belangstellenden een lezing om **20.00 uur** in **Partycentrum Boschzicht**.

Wij verheugen ons erop dat onze plaatsgenoot Nico de Haan, bekend van radio en tv, bereid is gevonden voor onze leden een interessante avond te verzorgen. Velen van u zullen hem kennen en weten dan ook dat zijn kennis van vogels legendarisch is. Daardoor, maar ook omdat hij bijzonder boeiend kan vertellen, neemt hij ons deze avond mee de natuur in.

“TRUCKJES, LIST EN BEDROG IN VOGELLAND, MET NICO DE HAAN.”

Vogels moeten, om te overleven, plannen maken en slim zijn. Sommige zijn zo slim dat ze er in slagen anderen “het werk” voor hen te laten doen. Nico de Haan neemt u mee naar de vogelwereld en laat zien hoe en waarom vogels elkaar bedriegen. Huwelijkstrouw is ook een heikel onderwerp en bij bepaalde soorten gaan zowel de mannetjes als de vrouwtjes regelmatig “vreemd”! Nico legt uit waarom. Daarnaast staat hij stil bij de Scherpenzeelse vogelbevolking van vroeger en nu, legt uit hoe het komt dat veel vogels volksnamen hebben gekregen en wat die namen betekenen.

Na de pauze neemt hij u mee op een zwerftocht langs de Nederlandse natuurgebieden en maakt u kennis met roerdompen, zeearenden en nog veel meer moois. Kortom een avond die u niet mag missen als u gefascineerd bent door vogels en natuur!

Voor de lezing en in de pauze zullen wij u oude foto's laten zien uit ons documentatiecentrum. Bovendien zal er informatie ter inzage liggen over de stand van zaken rond het Landschapsontwikkelingsplan voor onze regio.

U bent van harte welkom op dinsdag 11 oktober om 20.00 uur
in Partycentrum Boschzicht.

De koffie staat klaar en de toegang is gratis!

"DE HOLEVOET" GEDIGITALISEERD

Met ingang van september 2005 zijn "De Holevoet" en "De Nieuwe Holevoet", de voorlopers van de Scherpenzeelse Krant, digitaal opvraagbaar in het Documentatiecentrum van de Vereniging Oud-Scherpenzeel. Het betreft de nummers van 1913 tot en met 1967. In de oudste jaargangen zijn helaas wat hiaten door ontbrekende nummers, maar al met al is op deze manier ruim 40 jaar geschiedenis van Scherpenzeel in krantenartikelen voor de toekomst bewaard gebleven.

Middels de meest simpele zoektermen (trefwoorden), denk aan familienamen, straatnamen, bedrijfsnamen, enzovoorts, is op een snelle manier informatie over het gezochte te vinden.

De forse kosten van het digitaliseren van al deze kranten is gelijkelijk verdeeld door de Vereniging Oud-Scherpenzeel, de gemeente Scherpenzeel en de gemeente Ede (als archiefbewaarder voor het archief van Scherpenzeel). Oud-Scherpenzeel heeft met succes een beroep kunnen doen op het Rabo Coöperatiefonds, zodat wij het – nog steeds forse – aandeel financieel konden dragen.

Advertentie uit een 'Holevoet'.

Hierdoor was het tevens mogelijk een nieuwe en dus snellere computer aan te schaffen voor de verwerking van al deze opslag. De digitaal opgeslagen Holevoeten nemen ruim 150 Gigabyte aan capaciteit in!

De Holevoeten zullen in de toekomst ook digitaal opvraagbaar zijn in het gemeentearchief van Ede en tevens bestaan er plannen om de digitale Holevoeten via Internet opvraagbaar te laten zijn.

ANEKNOTE VAN DE FAMILIE VERMEULEN

Mevrouw D. de Wijs-Vermeulen begint te vertellen:

Plusminus 80 jaar terug werd de Dorpsstraat opnieuw bestraat:, kasseien eruit, klinkers erin.

Dorpsstraat ongeveer ter hoogte van ABN AMRO bank.

De stratenmakers die deze gigantische klus deden, kwamen uit Zeist. Deze mannen reden elke dag op de fiets van Zeist naar Scherpenzeel. Maar vanuit Scherpenzeel reden elke dag o.a. de heren Be, Job en Dit Vermeulen op de fiets naar Zeist om huizen te gaan bouwen. De stratenmakers uit Zeist reden nogal breed over de weg en gingen niet aan de kant voor onze Vermeulens. Zo erg zelfs, dat op een dag het vel van de

knokkels van Be en Job Vermeulen werd gereden. Dit Vermeulen reed er achter en zei: "Laat mij morgen maar voorop rijden." Zo gezegd zo gedaan, Dit Vermeulen gaf één van de stratenmakers een vriendelijk bouwvakkers tikje, oeps viel hij zomaar van zijn fiets.

Job Vermeulen zei een paar dagen later tegen zijn achtjarig zusje Dirkje: "Vraag maar eens of hij nog een blauw oog heeft". Op weg naar school kwam zij de stratenmakers tegen, en stelde de vraag aan de desbetreffende stratenmaker. Maar dat was eigenlijk vragen naar de bekende weg, want het was van een afstand ook al duidelijk te zien. Zijn collega's lachten hem op dat moment vierkant uit.

Kantonnier ter Burg (wonende tegenover het tolhuisje op het Oosteinde) hoorde de vraag en dacht, die weet er meer van. Hij is haar 's middags op weg naar huis achteraan gegaan. Op het Oosteinde aangekomen heeft hij aan een buurvrouw gevraagd: Van wie is dat deerntje er eentje? Nu, dat wist ze wel.

En met deze informatie werd de politie geïnformeerd. Met het gevolg dat een paar dagen later op weg naar hun werk de heren Vermeulen de stratenmakers weer tegenkwamen, maar nu in gezelschap van de politie uit Zeist. Dit Vermeulen werd aangewezen en hij moest voorkomen bij de rechter in Utrecht. Daar kreeg hij een boete van 30 gulden opgelegd.

Let wel, we spreken over 80 jaar geleden, en toen was dit bedrag een vermogen. Als je vijf gulden per week verdiende, wat ongeveer het werkloon was van een gemiddelde werkmans in de bouw, betekent het dat je zes weken loon in konden leveren. Wat de heren Vermeulen wel bereikt hadden zoals Dit Vermeulen opmerkte: "Ze rijden nu wel als ganzen achter elkaar!"

De rechter uit Utrecht kende zeker niet het spreekwoord *De eerste klap is een daalder waard*. Want hij schreef 20 daalders uit.

M.G. de Wijs-Koning

'DOMINEE' ROEST (1)

Veel ouderen in het dorp zullen hem zich kunnen herinneren. De man in een lange, zwarte preekjas, altijd met een sigaar in de mond en zeer gerespecteerd: 'Dominee' Roest. Dominee tussen aanhalingstekens, want eigenlijk was hij geen dominee. Hij was fulltime ouderling bij de Gereformeerde Gemeente aan het Tabakspadje. (Eerste kerkgebouw is afgebeeld op het titelblad -1919). Toch heeft hij veel voor het hele dorp betekend en was hij bij iedereen geliefd.

Bart Roest op ± 25 jarige leeftijd.

Zijn tijd voor Scherpenzeel

Bart Roest werd op 27 mei 1890 in Valburg in de Betuwe geboren. Hij had tien broers en zussen. Zijn ouders moest hij al op jonge leeftijd missen. Hoewel hij van huis uit Hervormd was, voelde hij zich meer aangetrokken door de prediking van de Gereformeerde Gemeente. In het voorjaar van 1913 deed hij belijdenis in de Gereformeerde Gemeente van Opheusden. Bart verdiende zijn brood als boerenknecht.

Toen hij 29 jaar was, trouwde hij met Liesje van Rooijen en vestigden zij zich in Neerlangbroek, waar zij naar de Gereformeerde Gemeente gingen. De plaatselijke gemeente was een afdeling van Zeist. Roest heeft daar zelfs preken gelezen.¹ Dit had te maken met de wens van Roest om predikant te worden. Hij had zijn wens aan de kerkenraad kenbaar gemaakt en zou door bredere kerkelijke vergaderingen geëxamineerd worden. Maar het is anders gelopen.

---

¹ Omdat er in de Gereformeerde Gemeenten en in verwante kerkverbanden weinig dominees zijn, wordt er bij afwezigheid van een dominee door iemand, meestal een ouderling een preek van een meestal overleden predikant gelezen.

Zijn komst in Scherpenzeel

In de Gereformeerde Kerk van Scherpenzeel was een groep die het niet met de prediking eens was. Zij verzochten ds. Kievit van de Gereformeerde Gemeente uit Veenendaal om in de Eierhal te komen preken. Uit deze groep ontstond de gemeente aan het Tabakspadje. Aanvankelijk een afdeling van Veenendaal, later als zelfstandige gemeente. Ds. Kievit werd consulent. In 1920 kreeg Roest een beroep uit Scherpenzeel om ouderling te worden. Roest nam dit beroep aan en vestigde zich in Scherpenzeel. Aan de Glashorsterdijk werd een pastorie gebouwd. Nu las Roest eigen preken, verzorgde de catechisaties en deed bezoeken in de gemeente. Dit was het begin van een 54-jarige ambtsbediening in Scherpenzeel, waarin hij alle lief en leed met de gemeente deelde.

Zijn eerste jaren

Toch wilde hij nog steeds predikant worden, maar hij werd niet toegelaten door classis en synode. In 1930 wilde de synode de ouderlingen verbieden te preken en eigen preken voor te lezen. Deze ouderlingen moesten zich aanmelden bij Theologische School in Rotterdam. Dit hield in dat Roest in Scherpenzeel zijn ambt moest neerleggen en naar Rotterdam moest verhuizen. Men had een bovenwoning voor hem en zijn gezin gereserveerd. Roest, die sterk aan de gemeente verbonden was, wilde dit niet. Zijn vrouw was ernstig ziek, dus een verhuizing was uitgesloten. Zijn studie ging dus niet door. De ene zondag las hij nog een eigen preek en de volgende zondag een preek van een overleden predikant. Dit was heel pijnlijk voor Roest. Hij las dus wel af en toe een eigen preek, wat kerkordelijk verboden was. Men wist er niet goed raad mee en gedoogde het, hoewel veel synode- en classisvergaderingen zich er tegen uitspraken. Vaak maakte hij tijdens het preeklezen een opmerking over de gelezen stof. Daarnaast schreef hij zelf preken.

Hij leidde ook begrafenissen en bevestigde huwelijken. Ook buiten zijn gemeente en kerkverband. Dit werd hem toegestaan. Roest lette niet op kerkmuren, daardoor had hij vrienden uit allerlei kerken. Daarbij leidde hij gezelschappen, bijeenkomsten waarop men over godsdienstige belevingen sprak. Zo werd hij later een goede vriend van de Oud Gereformeerde ds. Van der Poel. De huisbezoeken deed hij alleen.

Roest en de jeugd

Roest was een grote kindervriend. Als hij bij iemand op bezoek was, zaten de kinderen altijd bij hem op schoot. Zij kwamen graag bij hem op catechisatie. Dan werd hij door de kinderen opgehaald van de pastorie.

's Zomers trakteerde hij de kinderen op pruimen. Naast zijn werk in de gemeente gaf hij op diverse plaatsen catechisatie. Zo heeft hij catechisatie in Mijdrecht, Rijssen, Alkmaar, Apeldoorn,

Bart Roest samen met Arie Methorst.

Zeist, Neerlangbroek, Ederveen, Utrecht, Wageningen, Bodegraven, Leerdam, Westzaan, Nunspeet, Beekbergen, Zaandam, Enkhuizen en Nieuwer ter Aa gegeven. In de plaatsen waar hij catechiseerde ging hij op ziekenbezoek. Op deze manier nam hij wat werk van de lokale kerkenraad uit handen. Hij schreef ook in 'Daniël', het jeugdblad van Gereformeerde Gemeenten en sprak voor jeugdverenigingen. Dan mocht het bestuur van de jeugdvereniging in de kerkenraadsbanken zitten en collecteren. Ook dit leverde bezwaren op, Roests spreken was meer preken, dat niet het werk van een ouderling was. Ondanks alle protesten werd dit

even goed gedoogd. Mede door zijn werk voor de jeugd en voor de classis en synode, waar hij in verschillende commissies (deputaatschappen) zat, kreeg hij landelijke bekendheid.

De pastorie

Het leven in de pastorie werd hoofdzakelijk bepaald door de ziekte van zijn vrouw. Zij is altijd heel zwak geweest. Toch had zij een teer christelijk leven. Zij leidde de vrouwenkring in de pastorie. Samen kregen zij vijf kinderen, waarvan een voor zijn eerste verjaardag stierf.

Pastorie aan de, toen nog, Glashorsterdijk.

In 1934 kreeg mevrouw Roest een kwaadaardige tumor. Op 1 september 1938 overleed zij op 58-jarige leeftijd en werd op 6 september begraven. Juist op die dag werd het veertigjarig regeringsjubileum van koningin Wilhelmina gevierd. Ook in Scherpenzeel werd feest gevierd. Tijdens haar begrafenis werden alle festiviteiten stil gelegd. De politie moest toezien of iedereen zich daaraan hield.

Na haar overlijden viel er niet alleen een lege plek in het gezin, maar ook in de gemeente. Mevrouw Roest was voor velen een baken geweest. De zorg voor het huishouden kwam op de schouders van de oudste dochter. Dit was een zware taak, want behalve de zorg voor het gezin was er voortdurend bezoek. Iedere zaterdagavond werd er bijvoorbeeld gezelschap gehouden.

De mobilisatie en evacuatie

Eind zomer werd er een mobilisatie afgekondigd. Veel soldaten werden in Scherpenzeel en Woudenberg gestationeerd. Dit bracht een ware cultuurschok mee. De soldaten waren ruiger dan men in deze streek gewend was. Zo werd er in de Hertog van Gelre een bioscoop geïnstalleerd. De Protestantse kerken in het dorp waren beducht voor de 'verwildering van zeden'. Sommige soldaten gingen bij Roest naar de kerk. Zij bleven ook na de oorlog welkom in de pastorie.

Op 10 mei viel Duitsland Nederland binnen en moest Scherpenzeel evacueren. Onder leiding van de aangewezen dorpschoude, waar Roest een van was, begaven de Scherpenzeelers zich in groepen naar het station. Roest kwam terecht in Wieringerwaard (Noord-Holland) en mocht de zondag daarop in de dorpskerk voor de evacués voorgaan. De Hervormde kerkenraad was verbaasd over de opkomst. In Scherpenzeel werd hevig gevochten. Op dinsdag 14 mei gaf Nederland zich over. Eind mei kon de rest van de bevolking terugkeren. Theo, de oudste zoon van Roest, reisde met anderen vooruit om het ergste puin uit te ruimen.

De pastorie was vergeleken met andere gebouwen nog in goede staat. De ruiten waren gesneuveld en er was een granaat ingeslagen. Er was een gat in het dak en in de ruggen van sommige boeken zaten granaatscherven. Velen moesten, omdat hun huizen in puin lagen, bij anderen onderdak krijgen. Ook Roest kreeg met zijn gezin tijdelijk elders onderdak. Veel was verwoest en de vrijheid ontnomen. De Gereformeerde Gemeente besloot om geld in te zamelen voor de schade die haar leden geleden hadden. Ook op landelijk niveau zorgden de Gereformeerde Gemeenten voor een kas. Verscheidene gezinnen uit de gemeente ontvingen een uitkering.

De oorlog

Zowel de Hervormde als de Gereformeerde kerk waren ongeschikt voor het houden van diensten. Afgesproken werd

dat men gezamenlijk een dienst in het gebouw van de Gereformeerde Gemeente zou houden. Ds. Westra Hoekzema (Hervormd), ds. Van Loon (Gereformeerd) en Roest preekten na elkaar. Dit gebeurde maar een zondag. In de week daarop was de Gereformeerde kerk voldoende hersteld en de Hervormden konden naar de Eierhal.

De diensten gingen ongehinderd door. Roest preekte steeds meer, waar hij zich, hetzij dan discreet, tegen het nationaal-socialisme keerde. Dat hij meer ging preken, was naar aanleiding van een verzoek van de classis aan de gemeenten om 'aandacht te besteden aan de nood der tijden'. Hij hoopte dit na de oorlog voort te zetten, maar dat werd hem niet toegestaan. Wel namen de doordeweekse diensten af. In die tijd kwamen voornamelijk alleen predikanten uit de omgeving. Aan het einde van de oorlog was er doordeweeks nagenoeg geen dienst. Dit was te gevaarlijk.

Niet alle kerkenraadsleden konden op de vergaderingen aanwezig zijn. Sommigen woonden namelijk buiten Scherpenzeel. Vanwege de verduistering was het gevaarlijk om in de buitengebieden te fietsen. Ouderling Vermeulen was een keer in de sloot gevallen. Ook werden de vergaderingen om zes uur (vroeger dan voorheen) gehouden, want dan kon iedereen voor spertijd binnen zijn. Het aantal kerkenraadsvergaderingen werden verminderd, eerst eens per maand en later eens in de twee maanden.

Ook tijdens de oorlog stond de pastorie open voor evacués. Ouderling Verheij uit Scheveningen is een tijd in Scherpenzeel verbleven. Aanvankelijk reisde hij iedere zaterdag naar Scheveningen om voor de achtergebleven gemeenteleden 's zondags een preek te lezen. In de kerk aan het Tabakspadje zat een bonte mengeling van klederdrachten, Veluws, Zeeuws en Schevenings. Na de Slag om Arnhem kwamen er ook mensen uit Arnhem en Oosterbeek. In het dorp werd Roest vaak om advies gevraagd als het ging over hoe te handelen jegens de Duitsers, in hoeverre men hen mocht tegen werken.

Zo begaf hij zich steeds meer op politieke vlak. Dit resulteerde dat hij jaren namens de SGP in de gemeenteraad heeft gezeten.

In het verzet

Hoewel Roest zelf niet in het verzet zat, heeft hij wel steun geboden aan het verzet. Zijn beide zonen waren er nauw bij betrokken. Theo, zijn oudste zoon, moest in de consistoriekamer onderduiken, omdat hij in Duitsland moest werken. In de pastorie werd regelmatig ondergedoken. In de hooiberg van Van Garderen, ouderling van de gemeente, bevond zich een illegale zender die berichten naar Londen stuurde. Later moest Van Garderen onderduiken.

Eens wilden de Duitsers Roest gijzelen om het verzet in te tomen. Twee agenten kwamen hem 's avonds laat halen. Roest zei dat hij zich wilde aankleden en vroeg om een ogenblik geduld. Via de achterdeur ontsnapte hij en verborg zich in de consistorie. Toen na enkele dagen het gevaar geweken was, kwam hij weer tevoorschijn. Aangezien er bij de burens Duitsers ingekwartierd waren, hadden de burens na de

beperking van het stroomnet nog stroom. De pastoriebewoners profiteerden via een aftaplijntje daarvan mee. Wel stond er een carbidlamp op tafel voor het geval dat er bezoek kwam.

Hoewel Roest tegen het nationaal-socialisme was, had hij aan de Duitsers als persoon geen hekel. Eens toen hij toegebulderd werd dat hij moest verduisteren, nodigde hij de Duitse soldaten binnen voor een kop koffie en begon met hen een gesprek. Op 5 mei werd Scherpenzeel bevrijd. Enkele dagen later werd er een dankdienst gehouden, waarin de consulent ds. R. Kok uit Veenendaal voorging. Theo lag in het ziekenhuis in Gent. Tijdens het wachtlopen bij Barneveld was er een kogel door zijn been geschoten.

De kinderen Roest. V.l.n.r. Theo, Stien, Dirk en Jannie.

Zo is Roest met zijn gezin bewaard gebleven tijdens de oorlog. Het waren inspannende en spannende jaren, waarin de band tussen hem en Scherpenzeel versterkt werd. Ook na de oorlog heeft hij zich voor Scherpenzeel ingezet, maar daarover in een volgende aflevering meer.

Alexander de Lange

De foto's in dit artikel stammen uit het boek 'Onder Zijn geleide' van W.B. Kranendonk.

De foto op het titelblad komt uit het archief van Joh. Lagerweij. (Red.)

DIESEL, ZELFWERKEND WASMIDDEL, KENT U HET NOG?

Johannes Jacobsen (overgrootvader van ondergetekende) heeft onder meer gewerkt als reiziger (vertegenwoordiger genoemd in onze tijd) bij zeepfabriek “De Adelaar” te Wormerveer.

In 1934 kwam voor het eerst een “zelfwerkend wasmiddel” op de markt. En daar moest een naam voor bedacht worden die aansloeg. Daar was natuurlijk een prijs aan verbonden te weten: EEN MOTOR. Dat was in die tijd – 1934 – een heel grote prijs. Opa, die dagelijks van de trein gebruik maakte om zijn klanten te bezoeken, was op de hoogte van de nieuwe locomotief “De Diesel”, een snelle trein. Deze trein bracht hem dagelijks van oost naar west, en omdat één plus één twee is, was de nieuwe naam snel bedacht.

De prijsvraag werd door Johannes Jacobsen gewonnen. Hij bedacht voor de zeep dus een prima naam:

Dieselzeep.

In dat zelfde jaar kwam namelijk ook de dieseltrein op de rails en deze trein reed zeer snel.

Het Waspoeder wast ook zeer snel, zoals op het pak staat te lezen: Vlug Veilig Voordelig. Niet te verwarren met de huidige VVV.

In de uitgave van “Daar komt de trein” uit 1934 staat te lezen:
Er verschenen affiches en prentbriefkaarten met het ‘portret’ van de nieuweling. En wie geen reisdoel had, ging toch naar het station en kocht een perronkaartje om de dieseltreinen met eigen ogen te kunnen zien.

“Een waspoederfabrikant maakte handig gebruik van deze algemene interesse en bracht onder een gedeeltelijk aan de Spoorwegen ontleend motto: ‘Met Diesel wast iedereen vlug, veilig en voordelig’ zijn waar aan de man. Deze firma, de Adelaar Zeepfabrieken te Wormerveer, adviseerde de huisvrouwen hun was in Dieselsop te doen!”

Maar u weet nu hoe de zeep aan de naam/vrouw/man gekomen is.

En opa heeft jaren lang plezier gehad van zijn motorfiets, zijn grote prijs. De dieseltrein kwam er slechter vanaf, want met het mooie weer miste hij één reiziger, die zat lekker op zijn motor.

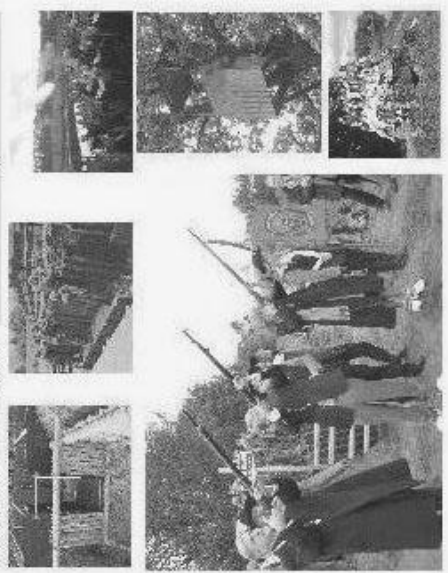
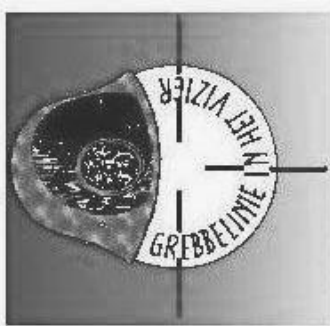
M.G. de Wijs-Koning

Noot van de redactie: Bij het doorlezen van dit verhaal herinnerde ik mij dat mijn opa dit wasmiddel ook gebruikte. Hij was biggenhandelaar en voordat hij wekelijks naar de varkensmarkt in Doetinchem of Dieren ging, schrobde hij of zijn jongste dochter 's morgens vroeg de biggen met dit wasmiddel. Ze zagen er dan picobello uit als hij ze voor de handel in de grote, met stro gevulde varkensmand deed.

Henk Schuurman

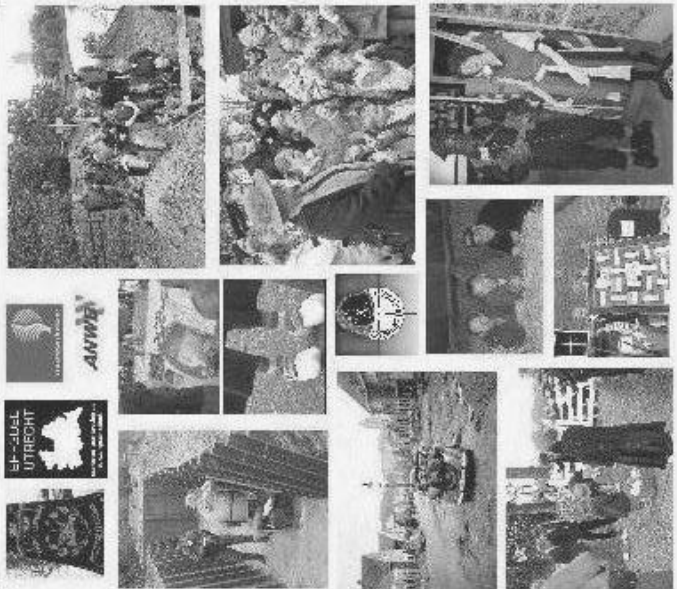

Provinciegemeenschap "Oud-Scherpenzeel"

 www.oudscherpenzeel.nl

 14-100-Vijfde-ee-Jr-17-18

GREBBELINIE IN HET VIZIER - 2005 -

In het kader van 60 jaar Bevrijding werd in 2005 een stuk voorgeaf in de oorspronkelijke Grebbelinie langs het vizier vermaakt op de grens van Scherpenzeel met Woudenberg. Scherpenzeel is de gemeente die verantwoordelijk is voor de realisatie van 'Het Grebbelinieproject'. Dit werd gecoördineerd door de gemeente Scherpenzeel in 'Moeie de Beker' en het is nu een project van landbouworganisatie 'Uitbouw Op Inhoudstijl' en in samenwerking met de 'Vereniging Oud-Scherpenzeel' en de stichting 'Oud Woudenberg' waaraan door vele vrijwilligers is meegewerkt. Op 7 mei 2005 werd het gerestaureerde gebied door de C.V.D.K. in de provincie Utrecht en de Burgemeesters van Scherpenzeel en Woudenberg. DVD is te koop in van. Het menu en een overzicht van de inhoud van de film is bijgevoegd.

 Speelduur: 51 minuten © 2005 - Juni 2005

GREBBELINIE IN HET VIZIER

Het was een bijzondere dag, 7 mei 2005. Op deze dag vond de opening plaats van Grebbelinie in het Vizier. De start van een project dat vijf jaar lang iedereen kennis laat maken met de Grebbelinie. Oud Scherpenzeel, in samenwerking met de Stichting Oud Woudenberg, heeft een mooie tentoonstelling ingericht op Hoeve De Beek en in de liniedijk is een stuk loopgraaf nagemaakt zoals dat er in de mobilisatietijd en het begin van de oorlog heeft uitgezien.

Belangrijke mensen waren er, de Commissaris van de Koningin uit Utrecht, de burgemeesters van Woudenberg en Scherpenzeel, vertegenwoordigers van allerlei instanties. Maar de belangrijkste van allemaal liep onopvallend tussen het publiek: Johan Lagerweij. Van hem was het idee en hij was de drijvende kracht achter het project. Samen met anderen wist hij een droom te realiseren; een project dat inmiddels al duizenden mensen heeft getrokken.

Van deze dag is door ons lid Gerrit Bikker een mooie dvd gemaakt. De toespraken staan er op, het aantrekken van de klompen door de belangrijke gasten, de saluutschoten door onze Schietvereniging Scherpenzeel. Maar ook een geschiedkundig overzicht met historische beelden uit de mobilisatietijd en van de aanval in mei 1940. De aanleg van het stuk loopgraaf wordt getoond, de loopgraaf die inmiddels opnieuw aangelegd is, honderd meter verderop, wegens een waterleiding die er onderdoor liep.

Een dvd die u in meer dan een uur een indruk geeft van het project Grebbelinie in het Vizier. Onnodig te zeggen dat Gerrit Bikker hier heel veel tijd in heeft zitten. Maar hij mag trots wezen op het resultaat! Deze film wordt vertoond in Hoeve De Beek en is daar ook te koop. Voor de mooie prijs van € 12,50 heeft u een goed document van een historische tijd en een historische dag.

VERSLAG EXCURSIE OUD SCHERPENZEEL

Op zaterdag 2 juli vertrok om 8 uur een bus met onze leden voor de jaarlijkse excursie. Deze keer was het doel de kop van Overijssel. Een gebied wat zeer interessant is, zowel op natuurhistorisch als op cultuurhistorisch gebied.

Allereerst werd in Steenwijk Rams Woerthe bezocht. Dit is een volledig bewaard Jugendstilpand waarin momenteel het bestuurlijk centrum van de gemeente Steenwijkerland is gevestigd. De gemeentelijke diensten zijn in een nieuwbouwpand ondergebracht. De groep werd welkom geheten door de wethouder van cultuur, de heer Beeltje. Hij zet zich al jaren in voor de gemeente en niet zonder resultaat. Mede door zijn toedoen zijn Rams Woerthe met het bijbehorende stadspark voor Steenwijk behouden gebleven en zijn de oorspronkelijke stadswallen hersteld. Het centrum van Steenwijk is opnieuw ingericht en autovrij gemaakt. Twee uitstekende gidsen hebben ons veel verteld over de geschiedenis van Rams Woerthe en van de stad.

Na een overvloedige lunch reed de chauffeur het gezelschap langs de oude Zuiderzeedijk naar Blokzijl. Daar werd de oude kerk bezocht en een wandeling gemaakt langs de vele historische panden die het oude stadje bezit. Een aantal huizen is in bezit van de stichting Hendrik de Keyser, waardoor ze behouden konden blijven. De Kolk in het centrum met allerlei schepen erin toont ons een oer Hollands beeld. Ook hier werden we door goede gidsen rondgeleid.

Na de nodige versnaperingen op het terras met uitzicht op het water werd de terugreis aanvaard. Om half zeven waren we weer terug bij de grote kerk van Scherpenzeel, waarna iedereen moe maar voldaan terug kon keren naar huis. Gezien de reacties van de deelnemers kunnen we terugzien op een geslaagde excursie.

Bep Schimmel

NIEUWE AANWINSTEN

Ontvangen van:

Gemeente Scherpenzeel
Mevr. Van Dalen, Amersfoort

Dhr. E. Jonker, Scherpenzeel

Dhr. E. Schimmel, Scherpenzeel

Dhr. S. de Vries, Scherpenzeel

Mevr. Vd Broek-v.Wolfswinkel,
Scherpenzeel

- 6 foto's + 6 prenten in lijst.
- Zeepblokjes (Sunlight, Klokzeep, Diesel).
- diverse jaargangen van de Scherpenzeelse Krant.
- Het boek "Gouden Baken in Groene Vallei" (50 jaar de Coöperatieve).
- Zicht met mathaak.
- Gereedschap om een bergroe te maken.

Van dhr. K. Rebergen uit Scherpenzeel ontvingen wij een schilderij en een schets, beide zijn zelfportretten van schilder A.A.M.C. Bolk (zie afbeelding hiernaast).

Kunstschilder Adolph Bolk, geboren te Waalwijk (N.Br.) op 30 oktober 1888, overleden te Utrecht op 14 aug. 1960, woonde en werkte een lange tijd in Scherpenzeel in de jaren voor en tijdens de 2e W.O. Bolk schilderde o.a. portretten, landschappen en stillevens.

Hij was lid van het Amersfoorts Kunstenaars Genootschap. Bolk was een markant figuur, met name goed weergegeven op bijgaande schets en woonde aan het begin van de Voskuilerweg.

Uit de nalatenschap van de onlangs overleden mevr. J.A. Geldof, kleindochter van de bekende meester H. Schipper, ontvingen wij een schilderij, weergevende boerderij "De Haar", door E. Koning.

Op de achterkant van dit schilderij is door meester H. Schipper in 1903 de volgende tekst genoteerd :

"Deze Crayontekening is naar de natuur getekend door de kunstschilder Edz. Koning, die eenige jaren hier heeft gewoond. De tekening stelt voor de bouwhoeve "De Haar", bewoond door Wessel, eigenaar. G. van (.. onleesbaar..). Als prijs bij het biljarten door mij gewonnen 3 maart 1903. Scherpenzeel, H. Schipper".

WAARSCHUWING !

Van bestuurslid de heer Jaap Smit ontving de redactie onderstaand bericht.

Ook ik mocht een brief ontvangen van de **Stichting Genealogie Nederland** met de aanbieding van "De Kroniek van het oude geslacht Smit", inclusief familiewapen, voor de som van € 49,95 plus € 7,95 portokosten.

Even zoeken op internet bracht het volgende aan het licht:

Consumentenbond: *Deze stichting is al eerder veroordeeld vanwege oplichtingspraktijken. Al in 2004 kwamen kopers van zo'n "kroniek" bedrogen uit. Zij ontvingen niets anders dan zeer algemene en onvolledige informatie die bijna voor elke familienaam hetzelfde bleek.*

TROS Radar (forum): *Alleen een 0900-nr en postbus!!. Kan Radar hiervoor waarschuwen?*

Centraal Bureau voor Genealogie: *"Wij adviseren u niet op deze aanbieding in te gaan"*

Et cetera

Jaap Smit

INHOUD

VAN DE BESTUURSTAFEL.....	1
LEDENVERGADERING DINSDAG 11 OKTOBER.....	3
"DE HOLEVOET" GEDIGITALISEERD	4
ANEKDOTEN VAN DE FAMILIE VERMEULEN.....	5
'DOMINEE' ROEST (1)	7
DIESEL, ZELFWERKEND WASMIDDEL, KENT U HET NOG?	15
GREBBELINIE IN HET VIZIER	18
VERSLAG EXCURSIE OUD SCHERPENZEEL	19
NIEUWE AANWINSTEN	20
WAARSCHUWING !.....	21

De kopij voor het volgende nummer dient uiterlijk
zaterdag 19 november 2005 bij H. P. Schuurman
te zijn ingeleverd.

Ondergetekende, dhr/ mevr.: _____

Straat en huisnummer: _____

Postcode + woonplaats: _____

geeft zich op als lid van de Vereniging "Oud-Scherpenzeel"
tegen een contributie van € 10,- per jaar.

Handtekening: _____